

Осадчий Є.М.
Коротя О.В.

**ЗАМКИ ТА ФОРТЕЦІ СУМЩИНИ
XVII – XVIII ст.:**

ІЛЮСТРОВАННИЙ ДОВІДНИК

2015

УДК 72(477)
ББК 85.113(4Ук).1

Рекомендовано до друку Вченою радою Центру
пам'ятокознавства НАН України і УТОПІК
Протокол № 7 від 21 червня 2011 року.

Науковий редактор:

Титова Олена Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент, Заслужений працівник культури України, директор Центру пам'ятокознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури

Рецензенти:

Скорий С.А. доктор історичних наук, професор, завідувач відділу археології раннього залізного віку Інституту археології НАН України.

Каравайко Д.В. кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу археології раннього залізного віку Інституту археології НАН України.

Осадчий В.М., Коротя О.В. Замки та фортеці Сумщини XVII - XVII ст.: ілюстрований довідник. -К.: Видавець Олег Філюк, 2015, 155 с.

У довіднику подаються загальні тенденції фортифікаційного будівництва Сумщини з XVII до XVIII ст. Окремо виділяються відомі на сьогодні оборонні комплекси, серед яких є замки, фортеці, укріплені монастирі та козацько-старшинські садиби. Описи укріплень супроводжуються документальними свідоцтвами, картографічними матеріалами та сучасними графічними реконструкціями. Довідник буде корисним для істориків, археологів, краєзнавців, вчителів історії, студентів та всіх небайдужих до історії українського містобудування.

© Осадчий В.М., Коротя О.В., 2015

© Видавець Олег Філюк

ISBN 978-617-7122-74-5

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ФОРТИФІКАЦІЙНЕ БУДІВНИЦТВО ПІВНІЧНОГО-ЗАХОДУ СЛОБОЖАНЩИНИ У XVII-XVIII ст.....	5
РЕЗЮМЕ.....	143
RESUME.....	144
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЗЧИК.....	145
ІМЕННИЙ ПОКАЗЧИК.....	150
СЛОВНИК ФОРТИФІКАЦІЙНИХ ТЕРМІНІВ.....	152
ПРО АВТОРІВ.....	154

ПЕРЕДМОВА

Каталог, який читач тримає в руках присвячений пам'яткам військової історії Південної Сіверщини та Слобожанщини XVII ст., часу, коли тільки розпочиналося заселення цього краю. Колонізація регіону була безпосередньо пов'язана з фортецями – місцем проживання та захисту козаків на кордоні зі Степом. Наявність оборонних споруд була життєвою необхідністю впродовж XVII ст., часу багатого на війни та збройні конфлікти.

В останні роки активізувалось вивчення культурної спадщини українського народу в зв'язку з прагненням скласти об'єктивну картину історичного буття народу і відобразити події, що мали місце на українських землях, а також бажанням розглядати свою державу в контексті європейського виміру. Цьому значною мірою сприяє підготовка унікального енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України», до якого включаються всі нерухомі пам'ятки. За своєю кількістю і значенням пам'ятки і пам'ятні місця воєнної історії становлять у Зводі одну з найбільших груп пам'яток історії. Виявляються, вивчаються і включаються до Зводу пам'ятки, пов'язані з історією козацтва, яке відіграло прогресивну роль в історії України. У Зводі знайшли відображення пам'ятки козацьких часів у містах Суми, Охтирка, Глухів, Конотоп, Ромни, поле Конотопської битви між російською армією і козацьким військом І. Виговського.

Актуальним є виявлення та дослідження пам'яток оборонного будівництва, які є одночасно пам'ятками воєнної історії. Це замки Речі Посполитої, остроги прикордонної лінії (Путивльського рубежу Речі Посполитої), фортеці Білгородської засічної смуги сер. XVII ст.

Каталог у стислій містить формі основні дані про їх розміри та устрій. Доповнює видання ілюстративний матеріал представлений трьома категоріями: історичними, топографічними планами та графічними реконструкціями на основі писемних джерел і власних досліджень.

*Директор Центру пам'яткознавства
НАН України і Українського
товариства охорони пам'яток
історії та культури
кандидат історичних наук, доцент
Титова О.М.*